

### 6.6.3 Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut tuottavat kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoriso-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluja sekä kotoutumisen koordinoitipalveluja. Hyvinvointipalvelut ovat merkityksellisesti läsnä kuntalaisen hyvässä arjessa. Hyvinvointipalvelut mahdollistavat kuntalaisille oppimisen, sivistymisen, harrastamisen ja elinikäisen kasvun. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden palvelut tuotetaan kunnan omana toimintana. Lukiokoulutuksessa on tehty jo useita vuosia yhteistyötä Outokummun ja Juuan lukioiden kanssa ja mukana yhteistyössä on myös Heinäveden lukio. Seudullisena ostopalveluna hankitaan kirjastopalvelut, seutuopiston kurssitarjonta, Keski-Karjalan musiikkiopiston opetus ja etsivä nuorisotyö Joensuun nuorisoverstaalta. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on myös kuntatasoisen hyvinvointityön koordinointi.

#### Toimintakate 2025

| Vastuualue                   | Talousarvio 2025 | Toteuma 2025     | Poikkeama      | TA%          |
|------------------------------|------------------|------------------|----------------|--------------|
| Hyvinvointipalvelut/hallinto | 253 730          | 267 723          | -13 933        | 105,5        |
| Peruskoulut                  | 4 414 607        | 4 406 466        | 8 141          | 99,8         |
| Lukio                        | 494 333          | 541 301          | -46 968        | 109,5        |
| Varhaiskasvatus              | 2 494 705        | 2 542 492        | -47 787        | 101,9        |
| Kansalaisopisto              | 48 009           | 49 018           | -1 009         | 102,1        |
| Kirjasto                     | 188 007          | 180 528          | 7 497          | 96,0         |
| Musiikkiopisto               | 60 188           | 49 513           | 10 675         | 82,3         |
| Vapaa-aika                   | 281 875          | 276 274          | 5 601          | 98,0         |
| <b>YHTEENSÄ</b>              | <b>8 235 454</b> | <b>8 313 314</b> | <b>-77 860</b> | <b>100,9</b> |

Hyvinvointilautakunnan taloudellinen tulos vuonna 2025 oli budjetoitua heikompi, sillä toimintakatteen toteuma oli 100,9 % ja toimintakate oli 77 860 € talousarvioita huonompi.

Toimintatuotot ylittyivät talousarviossa ennakoidusta yhteensä 29 066 €. Suurin ylitys oli päivähoitomaksuissa (15 300 €), ja nuo tuotot kertyivät muille kunnille myydyistä päivähoitopalveluista.

Toimintakulut ylittyivät yhteensä 106 962 €. Suurin ylitys oli palveluiden ostoissa (109 150 €). Matkustuspalvelukulut ylittyivät 64 066 €. Matkustuspalveluissa koulukuljetuskulut vähenivät edellisestä vuodesta 39 412 € mutta joukkoliikenteen siirtyminen hyvinvointilautakunnan alle kasvatti matkustuspalvelukuluja 21 821 € verrattuna vuoteen 2024.

ICT-palveluissa kulut ylittyivät 26 893 € arvioidusta. Henkilöstökulut ylittyivät 37 009 € palkankorotusten ja talousarviolaadinnan laskentakaavavirheen takia.

Toimintakulut alittuivat aineet, tarvikkeet ja tavarat -kohdassa (28 389 €) ja avustuksissa (13 393 €)

#### Hyvinvointipalvelut/hallinto

Hyvinvointipalveluiden hallinnossa toimivat hallintosihteeri, toimistosihteeri ja hyvinvointijohtaja. Hallinto valmistelee hyvinvointilautakunnan esityslistat, vastaa talouden hoidosta (laskutus, maksut, talouden seuranta ja raportointi), koordinoi hankkeita ja suunnittelee koulukuljetukset. Myös kunnan hyvinvointityön koordinointi, musiikkiopisto, joukkoliikenne ja maahanmuuttaja-asioiden koordinointi ovat hyvinvointipalveluiden hallinnossa.

## Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2025

- 1) Kuntastrategian tavoitteena on tarjota laadukkaat peruspalvelut kuntalaisille: hallintopalveluiden tavoitteena on sujuvat hallinto- ja taloushallintopalvelut koko toimialalle ja siten mahdollistaa laadukkaiden ja kustannustehokkaiden peruspalveluiden järjestäminen.

**Toimenpiteet:** Hallinnollisten prosessien kehittäminen sekä kustannustehokkuuden parantaminen.

**Mittari:** Hallintopäätösten määrä, hallinnollisten asiakirjojen laatu ja nettokustannusten kasvu vastuualueilla.

### Arviointi

Hallintopäätösten määrä säilyi ennallaan henkilöstöhallinnossa. Palkanmaksun oikeellisuuden varmistaminen oli keskeinen työkohde, joka vie myös paljon työaikaressurssia. Henkilöstöhallinnon ohjelmavaihdoksen pohjatyö ajoittui loppuvuoteen. Muiden viranhaltijapäätösten määrä väheni kolmanneksella varhaiskasvatuksen maksupäätösten vähentymisen ja esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen muutosten vuoksi.

- 2) Hyvinvoinnin näkökulman painottuminen entistä enemmän toiminnan kehittämisessä siten, että palvelut tukevat ennalta ehkäisevää toimintaa ja kuntalaisten hyvinvointia. Hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma ovat kunnan lakisääteisessä hyvinvointityössä laadittavia työtä ohjaavia dokumentteja. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne ja hyvinvointisuunnitelmassa ovat tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Ne hyväksytään kunnanvaltuustossa kerran valtuustokauden aikana ja sen toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Suunnitelma otetaan huomioon laadittaessa kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa sekä palvelualuekohtaisia toimintasuunnitelmia.

**Toimenpiteet:** Nykyinen suunnitelma on voimassa vuoden 2024 loppuun saakka ja sen toteutumisen raportointi. Seuraavien vuosien 2025–2028 suunnitelma tuodaan uuden valtuuston hyväksyttäväksi syksyllä 2025.

**Mittarit:** Nykyisen hyvinvointisuunnitelman seurannan toteutuminen, uuden suunnitelman hyväksyminen valtuustossa.

### Arviointi

Uuden hyvinvointisuunnitelman valmistuminen on viivästynyt suunnitellusta aikataulusta mutta sen valmistelu on edennyt palvelualueiden kanssa. Uuteen hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvät kunnan toimenpiteet hyvinvoinnin maakunnallisten painopisteiden edistämiseksi käsiteltiin syksyn valtuustoseminaarissa.

### Talous

Hallinnon talous toteutui talousarviota heikommin, sillä toimintakate oli 13 993 € talousarviossa ennakoitua heikompi ja toimintakatteen toteuma oli 105,5 %. Toimintakatteen ylitys aiheutui joukkoliikenteestä (8 454 €) ja ICT-palveluista (5 001 €).

### Hyvinvointipalveluiden investoinnit

Investointihankintoja tehtiin 25 638 € ja toteuma jäi 6 362 € alle talousarviossa varatun 32 000 €.

Varhaiskasvatuksen uusittiin tietotekniikan laitteistoa ja irtainkalustoa.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa investointikuluja on tullut tieto- ja viestintätekniikan laiteuusinnoista ja irtaimen kaluston hankinnoista.

## Perusopetus

### Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2025

Lukuvuoden tavoitteiden mukaisesti

- Polvijärven kunnan hyvinvointisuunnitelman yhdeksi peruspilariksi on nostettu **toimiva arki**. Toimiva arki koulussa tarkoittaa hyvin sujuvaa koulupäivää ja ennen kaikkea oppimisen mahdollistavaa kouluarkea. Syksyllä 2025 valtakunnallisesti sidotaan opetussuunnitelmaan lisätunteja alkuopetuksessa äidinkieleen ja matematiikkaan kolme tuntia. Polvijärvellä tämä tuo yhden lisätunnin tarpeen, koska jo tähän saakka alkuopetuksessa on ollut kaksi lisätuntia yli valtakunnallisen opetussuunnitelman. Oppiainekohtainen jako on vain laitettava Polvijärvellä uusiksi. Valtakunnallisen painopisteen mukaisesti vuonna 2025 keskitymme erityisesti lukemisen, kirjoittamisen, laskemisen ja vieraiden kielten perustaitojen vahvistamiseen kaikilla luokka-asteilla. Hyvään oppimiseen liittyy myös oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen yhteisössä elämisen taitojen vahvistamiseksi. Lisäksi oikea-aikaisen ja vaikuttavan pedagogisen tuen varmistaminen tarpeiltaan erilaisille oppilaille. Perusopetuksessa pedagoginen tuki ja siihen liittyvät vaatimukset uudistuvat 1.8.2025. Tähän on valmistauduttava koko vuoden ajan.  
**Toimenpiteet:** Painotus lukemisen, kirjoittamisen, laskemisen ja kielten perustaitojen harjoitteluun kaikilla luokka-asteilla. Tunnetaitojen opettamisen materiaalin koostaminen selkeästi kaikkien opettajien käyttöön. Pedagogisen tuen uudistus seudullisena yhteistyönä ja kuntakohtaisena hienosääntönä.  
**Mittari:** Perustaitojen arviointi osana aineiden arviointia: saammeko vahvistettua perustaitoja, jos fokusoimme niihin tavoitteellisesti. Tunnetaitojen materiaali vuosiluokille 1–9 helppokäyttöisesti saatavilla. Pedagogisen tuen ohjeistus selkeänä elokuussa 2025.

#### Arviointi

Perustaitojen osaamisen vahvistamisen seurantaan otettiin keväällä 2025 käyttöön luokilla 1–6 äidinkielen luetun ymmärtämisen Allu-testi ja matematiikan oppimista mittaava Makeko-testi. Testituloksia käytetään tuen kohdentamiseen ryhmä- ja yksilötasolla, lukuvuosisuunnitteluun sekä perustaitojen kehittymisen seurantaan.

Keväällä 2025 tehdyissä Allu-testeissä saatiin ensimmäinen kuntakohtainen tulos, johon vertaamalla saadaan tietoa perustaitojen kehittymisestä. Polvijärven koululla 1.–6. luokkien oppilaista 21–29 prosenttia kuuluu tasoryhmiin 1–3, joissa oppilailla on vaikeuksia luetun ymmärtämisessä. Normiryhmän oppilaista noin 23 prosenttia kuuluu tasoryhmiin 1–3, joten Polvijärven tulokset eivät ole kaukana valtakunnallisesta tuloksesta. Ikäryhmän keskitasoon Polvijärven koulussa kuuluu ikäryhmän mukaan 48–59 prosenttia oppilaista ja yli ikätason keskiryhmän oppilaita on 15–27 prosenttia. Matematiikan Makeko-testi on tarkoitettu opettajien työvälineeksi oppilaiden oppimisen seuraamiseen.

Syksyllä 2025 perustaitojen osaamista vahvistettiin resursoimalla jakotunteja ja samanaikaisopetusta erityisesti luokka-asteille 1–6. Viikoittaisten kirjastotuntien sisältöä uudistettiin kohti kirjallisuustunteja, joissa lukemisesta tehdään tavoitteellisempaa esimerkiksi yhteisten lukupäiväkirjojen ja lukupiirien keinoin.

Syksyllä 2025 otettiin käyttöön yhteinen teams-tiimi, jonne on kerätty helppokäyttöisesti saataville tunnetaitojen opetusmateriaalia vuosiluokille 1–9. Kehitystyö jatkuu ja materiaalipankki täydentyy kokeilujen kautta. Vuoden 2025 alussa hankittiin hyvinvointitaitojen opetuksen tueksi valmiiksi luokka-asteittain rakennettu opetusmateriaali, jossa on huomioituna opetussuunnitelman tavoitteet tunne- ja vuorovaikutustaitojen osalta. Tunnetaitotunteja on pidetty erityisesti kouluvuoden nivelkohdissa ennen ja jälkeen lomien. Luokilla 1–6 tunnetaitojen opetus on osa luokkien viikoittaista työskentelyä.

Oppimisen tuen lainsäädäntö uudistui 1.8.2025. Opetushenkilöstöä koulutettiin uuteen malliin keväällä 2025 ja lukuvuosi 2025–2026 aloitettiin OPH:n koulutuksella. Uudistuneen lainsäädännön myötä Polvijärven koulussa on enemmän samanaikaisopetusta ja tuki on pyritty tuomaan yleisopetuksen

luokkiin. Onnistuneen tuen uudistuksen turvaamiseksi koulumme osallistui keväällä 2025 seudulliseen kehittämistyöhön kahden opettajan ja apulaisrehtorin voimin.

Tuen uudistukseen liittyvä työ on jatkunut syksyllä 2025 maakunnallisena yhteistyönä. Tuen uudistuksen käytännöt ovat hiljalleen selkeytyneet valtakunnallisen ohjeistuksen tarkentuessa ja tältä pohjalta Polvijärven koulun kehittämistyönä aloitettiin syksyllä 2025 oppimisen tuen käsikirjan kirjoittaminen opettajien käyttöön. Syksyllä 2025 keskityimme laadukkaaseen perusopetukseen seuraten valtakunnallista ja osallistuen maakunnalliseen oppimisen tuen uudistamistyöhön. Lainsäädännön uudistuksen myötä luokkiin on resursoitu ryhmäkohtaista tukea, minkä opettajat kirjaavat Wilma-järjestelmään.

- Kuntastrategian tavoitteena on tarjota **laadukkaat peruspalvelut** kuntalaisille. Perusopetuksen piirissä on 345 lasta ja peruskoulu on monelle perheelle tärkeä peruspalvelu. Siun soten läntisellä hyvinvointialueella sovittiin, että lukuvuonna 2024–2025 tavoitteellisesti noudatetaan oppilashuollon vuosikelloa, johon kehittämisteemat on valittu kunkin kunnan kouluterveyskyselyn tuloksista. Syksyllä 2025 jatkoimme samoilla teemoilla. Polvijärven koulussa teemat ovat:
  1. Ryhmytyminen ja kohtaaminen
  2. Ehkäisevä päihdetyö mukaan lukien digiriippuvuuden ehkäisy
  3. Terveelliset elämäntavat: uni, liikunta ja ravinto
  4. Osallisuus ja kiinnittyminen

**Toimenpiteet:** Syksyllä 2024 käyttöön otettujen kännykän käytön rajoitusten seuraaminen ja vaihtoehtoisten toimintojen kehittäminen yhdessä oppilaskunnan kanssa. Oppilashuollon teemat esillä vahvasti: koko henkilökunta ja oppilashuolto sitoutuu tavoitteiseen henkilökohtaisilla lupauksilla pitää teemaa esillä sovitun vuosikellon mukaan.

**Mittarit:** Hyvinvointiprofiilin tulokset lukuvuosittain. Kouluterveyskyselyn tulosten seuranta pitkällä aikavälillä. Lukuvuoden arviointiraportti, jossa oppilaiden, henkilökunnan ja huoltajien palaute.

### Arviointi

Vuonna 2025 ei toteutettu Koulun hyvinvointiprofiilia, sillä seudullisesti päätettiin osana tuen uudistusta, että kouluissa toteutetaan 1–6 oppilaille työpajat ja isommille kyselyt samoista teemoista. Polvijärven koulun oppilaat toivat esille, että aikuiset auttavat heitä koulussa ja mahdollistavat oppimisen. Isompien oppilaiden kohdalla näkyi tärkeänä myös kavereilta saatu tuki ja kannustus. Polvijärven koulun aikuiset ovat ihmisiä, joilta oppilaat uskaltavat kysyä apua ja kenen kanssa on turvallinen olla.

Tärkeimpänä oppimista tukevana yksittäisenä asiana oppilaiden vastauksista nousi esiin luokan työrauha, jota voi parhaiten tukea jakamalla oppimisen tiloja ja mahdollistamalla oppimisen apuvälineiden käyttäminen. Jokaisessa yksikössä tuotiin esille, että riittävä koulupäivän tauottaminen on tärkeää: 1–6 luokkalaiset toivoivat erityisesti lisää pitkiä välkkiä ja 7–9 luokkalaiset toivat esille pitkän ruokatauon tärkeyden. Kirkonkylän 1–6 luokkien oppilaat toivat esille, että he haluaisivat välitunti liikuntaa ja -tekemistä lisää. Syksyllä 2025 Kirkonkylän 1–6 yksikössä aloitettiin kokeilu, jossa jokaisessa koulupäivässä aamun ensimmäinen välitunti on pitkä. Myös välituntiliikkumiseen on panostettu paljon välikäreiden ja liikuntavälineiden muodossa. Työpajoissa tuli myös esille osallisuuden näkökulmasta oppilaiden halu vaikuttaa oman luokan sääntöihin ja käytänteisiin, mitä opettajat ovatkin toteuttaneet syksystä 2025 alkaen suunnitelmallisesti.

Kevään 2025 kouluterveyskyselyn mukaan Polvijärven koulun 4. ja 5. luokkalaiset pitävät koulun vahvuuksina kouluruoan laadukkuutta ja kokemusta siitä, että opettajat ovat kiinnostuneita oppilaiden kuulumisista. Kehityskohteiksi nousevat viikoittaiset kiputuntemukset 33 prosentilla oppilaista, ruokailun kiireettömyys sekä liikunnan vähyys. Huolestuttava muutos verrattuna edelliseen mittaukseen on tapahtunut kiusaamiskokemusten lisääntymisessä ja kokemuksessa ettei tule hyvin toimeen opettajien kanssa.

Kevään 2025 kouluterveyskyselyn mukaan Polvijärven koulun 8. ja 9. luokkalaiset kokevat, että koululounas on laadultaan ja maultaan hyvää ja että on valtakunnan vertailua paremmat mahdollisuudet vaikuttaa oppitunnin järjestelyihin. Positiivista kehitystä tapahtunut aiempaan alkoholin käytön ja tupakoinnin vähenemisenä, sen sijaan nikotiinipussien käyttö on lisääntynyt. Kehityskohteena on hengästyttävän liikunnan lisääminen sekä aamupalan syömisen lisääminen että terveyttä edistävien elintapojen kehittäminen ja mielialaoireiluun keinojen löytäminen.

Oppilaat toivat kevään 2025 oppilaskunnan arvioinnissa esille, että he ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä koulun arkeen. He nostivat esille, että erityisesti retket ja erilainen toiminnallinen puuhailu on koulussa tärkeää, myös arkista kohtaamista koulun aikuisten kanssa arvostettiin. Huoltajien mielestä Polvijärven koulu onnistuu erityisesti siinä, että eri luokka-asteiden oppilaat tuntevat toisensa. Myös yhteistyötä ja tiedottamista koulun ja kodin välillä arvostettiin ja moni vanhempaintiimiläinen toi esille, että huoltajat kokevat tulevansa kuulluiksi oman lapsensa koulunkäyntiin liittyen. Huoltajien mielestä koulun turvallisuus ja tilanteisiin puuttuminen toimii. Yhteisöllisyys näyttää olevan hyvällä mallilla ja kodit toivovatkin, että siihen panostetaan myös tulevaisuudessa, että mahdolliset haasteet oppilaiden välillä voidaan estää. Syksyllä 2025 koululla järjestettiin kodin ja koulun yhteinen päivä, jolloin huoltajat olivat tervetulleita viettämään ihan normaalia koulupäivää lastensa kanssa.

- Polvijärven kunnan hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on tukea kuntalaisia saamaan **liikunnasta ja luonnosta kestävyttä**. Polvijärven koulu on saanut hankerahoitusta Aluehallintovirastolta Liikkuva koulu toimintaan. Uusi hanke on aloitettu syksyllä 2024. Tavoitteena saada liikuntavälitunnit pyörimään aktiivisesti kaikissa yksiköissä. Hankkeeseen kuuluu myös Move-testien tulosten perusteella eniten tukea liikuntaan tarvitsevien lasten henkilökohtainen aktivointi ja ohjaus liikuntaan.  
Polvijärven koulun monialaisten opintojen teema lukuvuonna 2024–2025 on vesi ja tämä mahdollistaa perehtymisen niin lähiluontoon kuin globaaleihin ympäristökysymyksiin veden näkökulmasta.  
**Toimenpiteet:** Liikkuva koulu – hankkeen tavoitteiden mukaisesti liikuntamahdollisuuksien monipuolistamisen koulun arjessa sekä erityisesti liikkumattomien aktivoiminen Move-tulosten pohjalta. Toiminnalliseen oppimiseen innostaminen. Monialaisten opintojen Vesi-teemaan kytketään luonto-teema vahvasti ja organisoidaan 1–9-luokille yhteiset luontoretket keväällä 2025.  
**Mittari:** Move-mittausten tulokset. Liikkuva koulu hankkeen tulokset. Lukuvuoden arviointiraportti, jossa arviointi liikkumisen ja monialaisten opintojen näkökulmasta.

### Arviointi

Liikkuva koulu hankkeessa saatiin edistettyä kaikkien yksiköiden välituntitoimintaa. Välituntivälineistön monipuolistaminen, opettajien tai välikäreiden ohjaamat välituntitoiminnot ovat aktivoineet porukkaa mukavasti. Tosin syksyllä 2025 vuosiluokilla 7–9 näkyi välituntiliikunnan hiipumista. Polvijärven koulun MOVE-tuloksissa 5-luokkalaisten liikunnallinen toimintakyky oli parantunut huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan 8-luokkalaisten fyysinen toimintakyky oli huonontunut entisestään vuoden 2024 tuloksesta. Liikkuva koulu -hankkeen rahoituksella yritettiin keväällä 2025 ja syksyllä 2025 aktivoida MOVE-tulosten ja kouluterveystarkastusten tulosten perusteella vähän liikkuvia lapsia ja nuoria kohdennettuun henkilökohtaiseen liikuntaneuvontaan, mutta valitettavasti se ei tuottanut toivottua tulosta eikä lapsia, nuoria, eikä perheitä saatu sitoutumaan liikuntaneuvontaan.

Koko Polvijärven koulun yhteinen monialaisten opintojen teema oli vesi. Teeman ympärillä opiskeltiin ulkona sekä syksyllä, talvella kuin keväälläkin. Huipennuksena tehtiin retket veden äärelle koko koulun voimin kolmeen eri kohteeseen: Sotkumaan, Koronniemeen ja Lavalammelle. Retkipäivästä tuli paljon positiivista palautetta erityisesti pieniltä oppilailta.

### Talous

Talous toteutui budjetoitua 8 141 € budjetoitua paremmin ja toimintakatteen toteuma oli 99,8 %. Toimintatuotot ylittyivät 16 216 € lähinnä hanketuottojen ylittyessä ennakoidusta. Toimintakulut ylittyivät 8 075 €. Suurin ylitys oli henkilöstökuluissa (32 066 €) johtuen palkankorotuksista ja laskentavirheestä talousarviossa muissa henkilösivukuluissa.

## Lukio

### Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2025

- Polvijärven kunnan hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on **tukea yhteisestä tekemistä ja edistää sitä kautta kulttuurista osallisuutta**. Polvijärven lukio täyttää 50 vuotta syksyllä 2024. Pieni yksikkö tekee vahvaa yhteistyötä Juuan, Heinäveden ja Outokummun lukioden kanssa. Keskeisenä tavoitteena yhteistyön kehittämisessä opetusyhteistyön lisäksi on vahvistaa opiskelijoiden yhteistyötä eri lukioden välillä ja sitä kautta vahvistaa lukiolaisten osallisuutta lukiotyön kehittämiseen.  
**Toimenpiteet:** Vahvistetaan opiskelijakuntien yhteistyötä yhteisissä työpäivissä ja tapahtumissa. Vaihetaan aktiivisesti ideoita opiskelijoiden ja henkilökunnan kesken lukion kehittämisessä.  
**Mittarit:** Lukioden yhteistyön ja oman lukion aktiviteettien ja arjen toimintojen määrä ja laatu.

#### Arviointi

Polvijärven, Heinäveden, Juuan ja Outokummun lukion opiskelijakuntien hallitusten aktiivit suunnittelivat työpäivässään "Amazing Race"-kilpailun, joka järjestettiin Juuassa toukokuussa. Opiskelijakuntien hallitukset arvioivat myös yhteisten opintojaksojen toimivuutta ja esittivät ideoita etäopetuskurssien kehittämiseen. Opetussuunnitelman päivityksen yhteydessä kaikkien neljän lukion opiskelijat ottivat kantaa tiukentuihin poissaolosäännöksiin. Omassa lukiossa opiskelijakunnan hallitus organisoii yhteisiä tempauksia lukiolaisten arkea piristämään. Opiskeluhuollon vuosikellon teemoja pyrittiin opettajakunnan lupauksilla toteuttamaan lukion arjessa.

- Kuntastrategian tavoitteena on **luovuuden ja yrittäjyyden tukeminen**. Polvijärven lukiossa on tavoitteena, että nuorten luovuutta ja toimijuutta elämässä vahvistetaan. Kannustetaan luoviin ratkaisuihin ja itsenäiseen toteutukseen. Opitaan yhdessä tekoälyn ja muiden digitaalisten apuvälineiden hyödyntämistä luovassa työssä eettisesti kestäväällä tavalla. Jatketaan vuoden 2024 aikana aktivoitua kansainvälistä toimintaa.  
**Toimenpiteet:** Arjen luovuuden ja työteliäisyyden tukeminen, jos saa tuotettua omaa materiaalia, niin siitä on helpompaa hioa timanttia. Kansainvälisen yhteistyön jatkaminen erityisesti Saksaan ja Espanjaan.  
**Mittarit:** Lukuvuoden arvioinnissa arvioidaan arjen luovia toteutuksia. Kansainvälisten vaihtojen ja liikkuvuuksien määrä.

#### Arviointi

Osa lukiolaisista on jättänyt jälkensä koulurakennukseen omilla taideteoksillaan. Lukiolaisten luovuutta on hyödynnetty erityisesti koulun juhlien koristeluissa. Kansainvälinen yhteistyö on ollut vahvaa vuoden 2025 aikana. Polvijärven ja Juuan lukion opiskelijat toteuttivat yhdessä Rajalla-kurssin opintomatkan Tallinaan. Matka onnistui hienosti ja lukiolaiset pääsivät vierailulle yrityksiin ja Suomen suurlähetystöön. Toukokuussa lukiolla oli kaksi opettajaa Espanjasta Erasmus+-järjestelmän kautta työn varjostamisen viikolla. Syyslokakuun taitteessa toteutui kahdeksan lukion toisen vuosikurssin opiskelijan opintomatka Espanjan Alicanteen Erasmus+-järjestelmän tuella, vastuuopettajina mukana opinto-ohjaaja ja rehtori. Vuoden 2025 kansainvälisyisyhteistyö on ollut kaikin puolin antoisaa ja onnistunutta.

- Kuntastrategian tavoitteena on **tarjota laadukkaat peruspalvelut kuntalaisille**. Lukiokoulutuksen taso on perinteisesti ollut Polvijärvellä korkea: ammattitaitoinen ja asiansa osaava henkilökunta sekä pienet opetusryhmät, joissa opiskelijat pääsevät osalliseksi myös toistensa osaamisesta ja pystyvät myös tukemaan toistensa opinnoissa edistymistä. Vuoden 2025 lukiokoulutuksessa astuu voimaan uudet pedagogisen tuen ohjeistukset. Tähän on varauduttu neljän lukion yhteistyössä, tavoitteena vastata uudistettuihin vaatimuksiin olemassa olevilla resursseilla.  
**Toimenpiteet:** Panostus laadukkaaseen lukiokoulutukseen lukion arjessa yhdistettynä lukiolaisten hyvinvoinnin tukemiseen. Pedagogisen tuen uusien käytäntöjen haltuunotto neljän lukion yhteistyönä.  
**Mittarit:** Kouluterveyskyselyjen tulosvertailu, ylioppilaskirjoitusten tulokset, jatko-opintoihin pääseminen sekä pedagogisen tuen selkeät ohjeistukset 1.8.2025.

## Arviointi

Kevään 2025 Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella lukiolaiset arvostavat paljon kouluruokaa ja kokevat, että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisten kanssa. Kehittämiskohteena on mielialaan ja koulu-uupumukseen liittyviin asioihin vaikuttaminen. Keväällä 2025 valmistuneet ylioppilaat kirjoittivat englannin kielessä, yhteiskuntaopissa, uskonossa ja psykologiassa selkeästi paremmin kuin valtakunnassa keskimäärin. Polvijärven lukiosta valmistuneiden ylioppilastutkinnon kesiarvo 4,36, kun se valtakunnallisesti oli 4,13. Suurin osa ylioppilaista pääsi jatko-opintoihin toivomaansa kohteeseen. Pedagogisen tuen lomakkeita pilotoitiin neljän lukion yhteishankkeen tuotoksina keväällä 2025. Syksyllä otettiin käyttöön uudet valtakunnalliset pohjat. Hankkeen tuotoksena syntyi ideavihkonen lukiolaisen pedagogisen tuen käytännöistä opettajille. Lisäksi hanke mahdollisti matematiikkaan keskittyvän uuden sähköisen harjoitusalan hankkimisen.

## Talous

Taloudellinen tulos oli 46 968 € talousarviota heikompi ja toimintakatteen toteuma oli 109,5 %. Tuotot ylittivät 5 508 €. Kirjausvirheen vuoksi osa hanketuotoista kirjautui perusopetukseen mutta hankekulut lukiolle. Toimintakulut ylittivät 52 476 €, josta sisäisten kulujen (asiantuntijapalvelut, ravitsemuspalvelut ja toimitilavuokrat) osuus oli 25 625 €. Ulkoisissa kuluissa ylittivät henkilöstökulut 14 534 € ja palveluiden ostot ylittivät 14 756 € lct- ja matkustuspalveluissa.

## Varhaiskasvatus ja esiopetus

### Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2025

- Kuntastrategian tavoitteena on tarjota laadukkaat peruspalvelut kuntalaisille. Vuosisuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa panostetaan seuraaviin kehittämiskohteisiin: varhainen tuki, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, media- ja teknologiakasvatus sekä osallistaminen ja aktiivinen toimijuus.

**Toimenpiteet:** Yhteisen pedagogisen vuosikellon hyödyntäminen, oman työn reflektointityökalu, selkeät ja toimivat palaverikäytännöt, koulutukset, yksikkökohtaisten tasa-arvosuunnitelmien laatiminen, lasten ja huoltajien osallistaminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

**Mittari:** Läheisyydenkehä-arvioinnit, tiimin viikoittainen pedagoginen arviointi, ryhmävasut ja lasten vasut, vuosisuunnitelman arvioinnit, lapsille ja huoltajille suunnatut kyselyt.

## Arviointi

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin tasa-arvosuunnitelman arviointi keväällä 2025. Arvioinnissa kehittämisen kohteiksi nousi arjen pedagogiikan tarkastelu tasa-arvon näkökulmasta. Lisäksi varhaiskasvatuksen palaverikäytäntöjä on kehitetty, ja syksyllä 2025 siirryttiin entistä suunnitelmallisempiin talonpalavereiden ja pedagogisten palavereiden rakenteisiin. Näissä sekä vuosittaiset rakenteelliset teemat että henkilöstön esiin nostamat pedagogisen kehittämisen aiheet ovat esihenkilön koordinoimia ja ohjaamia.

- Kuntastrategian tavoitteena on digitalisaation kehittäminen. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on otettu isoja askeleita kohti digitalisaatiota ja mediakasvatuksen merkitys osana laadukasta varhaiskasvatusta on tiedostettu. Varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle on laadittu kattava mediakasvatussuunnitelma, jonka avulla mediakasvatuksen vieminen osaksi arkea mahdollistuu.

**Toimenpiteet:** Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti mediakasvatussuunnitelmaa. Mediakasvatuksen tavoite on edistää lasten medialukutaitoa, tieto- ja viestintäteknologian osaamista sekä median käyttötaitoja. Polvijärven varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen mediakasvatus pohjautuu elämykselliseen, kokemukselliseen ja leikilliseen oppimiseen. Henkilöstöä rohkaistaan ja koulutetaan erilaisten digilaitteiden käyttöön. Henkilöstö hyödyntää heille luotua materiaalipankkia, joka sisältää paljon erilaisia ideoita ja vinkkejä mediakasvatuksen toteuttamista tukemaan. Kynnys ottaa erilaiset digilaitteet ja media osaksi varhaiskasvatuksen arkea tehdään jatkossakin mahdollisimman matalaksi.

**Mittari:** Henkilöstölle ja huoltajille suunnatut säännölliset kyselyt mediakasvatukseen liittyen, palaute Pedanet sivuista, Teamsin lisääntynyt käyttö (sähköpostin määrän väheneminen)

- Kuntastrategian tavoitteena on ammattimainen viestintä, johon meistä jokainen vastuullisesti osallistuu. Tietojen ja taitojen jakaminen on tärkeässä osassa laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamisessa ja kehittämisessä.

**Toimenpiteet:** Tiivis yhteistyö yksiköiden välillä, seudullinen yhteistyö, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelmien, toiminnan ja arviointien näkyväksi tekeminen. Digitaalisen laadunarviointijärjestelmä Valssin mahdollinen käyttöönotto haetun avustuksen tuella. Pedanet-sivujen päivitys kuntalaisille saavutettavuuden näkökulmasta sekä sivujen selkeyttäminen ja ajankohtaistaminen.

**Mittari:** Työntekijöille ja huoltajille suunnatut kyselyt, vasukeskustelut, esihenkilöarviointi, kehityskeskustelut.

## Arviointi

Varhaiskasvatuksessa järjestettiin koko henkilöstölle koulutuspäivät keväällä ja syksyllä. Maaliskuussa henkilöstö kokoontui päiväkodeittain pohtimaan yhteisiä pedagogisia teemoja, joita haluttiin kehittää pitkäjänteisemmin. Koulutuspäivässä varattiin aikaa pedagogiselle keskustelulle, jolle arjessa ei yleensä ole riittävästi tilaa. Tämän pohjalta esihenkilö laati suunnitelmarungon käsiteltävien aiheiden etenemiselle, jotta henkilöstön esiin nostamat kehittämisideat saatiin käsiteltyä palaverissa, suunnitelmien tarkennuksissa ja syksyn koulutuspäivässä. Syksyn koulutus keskittyi henkilöstön toiveiden pohjalta tehtäväkuvien selkeyttämiseen, toimintakulttuurin kehittämiseen ja työaikaan liittyvään keskusteluun.

Vanhempia on osallistettu toiminnan suunnitteluun mahdollistamalla vaikuttaminen yhteisten tapahtumien, vanhempainiltojen ja kauden päätöstilaisuuksien muotoon.

Henkilöstökyselyn perusteella varhaiskasvatuksen johtamisen rakenteita tulisi edelleen vahvistaa, erityisesti suunnitelmallisen ja ennakoivan viestinnän, aikaresursoinnin ja muutoksille varatun ajan osalta. Vanhempien kyselyssä oltiin pääosin tyytyväisiä varhaiskasvatuksen arkeen, mutta Daisy Family -ohjelmiston toivottiin olevan nykyistä selkeämpi ja käyttäjäystävällisempi.

Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssilla toteutettiin arviointiprosessi teknologiakasvatuksesta. Vahvuuksiksi todettiin, että lapsia havainnoidaan johdonmukaisesti ja havaintoja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Leikkiä rikastetaan monipuolisesti teknologian, kierrätysmateriaalien ja itse tehtyjen välineiden avulla. Henkilöstö tarttuu lasten teknologiaan liittyviin havaintoihin innostuneesti, syventää lasten ihmettelystä keskustellen ja hyödyntää vahvaa ammatillista osaamistaan ryhmän innostamisessa ja tutkivassa työotteessa.

Arvioinnissa kehittämisen kohteiksi nostettiin teknologiakasvatuksen suunnitelmallisuuden vahvistaminen, lasten aktiivisempi osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja ideointiin sekä teknologiakasvatukseen liittyvien tuokioiden systemaattinen suunnittelu ja toteutus käytännössä. Kehittämistoimenpiteinä päätettiin vahvistaa teknologiakasvatuksen suunnitelmallisuutta, ottaa teknologiakasvatus yhdeksi yksikön yhteisen palaverin teemaksi sekä suunnitella koko yksikön yhteinen teknologiaprojekti. Lisäksi selvitetään mahdollisuuksia hankkia turvallisia purettavia laitteita ja lisätään arjen toimintatuokioita, jotka tukevat teknologiakasvatusta.

Seudullisessa yhteistyössä Outokummun ja Polvijärven varhaiskasvatus ovat laatineet suunnitelman yhteisten koulutusten toteuttamisesta. Yhteistyössä on sovittu koulutusten teemat, aikataulut ja toteutuspaikat. Lisäksi digitaalinen laadunarviointijärjestelmä Valssi on otettu käyttöön yhteistyönä. Pedanetin vanhemmille suunnattua osiota on päivitetty tukemaan erityisesti varhaiskasvatuksessa aloittavia perheitä.

Varhaiskasvatuksen päiväkotipalveluissa oli 31.12.2025 1–5-vuotiaiden ryhmissä 109 lasta. Määrä väheni 8 lapsella kirkonkylän päiväkodissa edellisestä vuodesta. Esiopetuksessa oli 25 lasta, joista 16 oli kirkonkylällä ja 9 Sotkumassa.

## Talous

Varhaiskasvatuksen talous toteutui talousarviota 47 787 € talousarviossa ennakoitua heikommin ja toimintakate oli 101,9 %. Toimintatuotot ylittyivät yhteensä 10 098 €. Toimintakulut ylittyivät yhteensä 57 876 €. Palveluiden ostoissa ylittyivät ICT-palvelukulut 37 428 € ja matkustuspalvelukulut (33 408 €). Noissa kuluissa ylitys johtui valtaosin kirjaamistavan muutoksesta, sillä aiempina vuosina noita kuluja on kirjattu perusopetuksen kuluihin. Henkilöstökulut ylittyivät 8 899 €. Lasten kotihoidontuen käyttö alittui 11 015 € arvioidusta.



## Kansalaisopisto

Polvijärvellä järjestettiin opetusta vuonna 2025 1 246 tuntia. Polvijärvelle suunniteltiin vuodelle 86 kurssia joista 64 toteutui. Kurseille osallistujia oli yhteensä 601 ja heistä naisia oli 83 %. Eniten järjestettiin liikunnan ja tanssin -pääluokkaan kuuluvia kursseja, joita oli 27 kpl. Polvijärven kunta on tilannut vuosille 2025–2027 Joensuun seudun kansalaisopistolta vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen opetusta 1 172 tuntia vuodessa. Sopimuksen mukaan toteutunut tuntimäärä voi vaihdella +/- 5 % tilatusta tuntimäärästä.

Kansalaisopisto kysyy kurssitoiveita ja asiakaspalautteita seuraavan lukuvuoden suunnittelun pohjaksi. Opetustarjontaa kehitetään jatkuvasti opiskelijapalautteiden ja kurssitoiveiden perusteella peruskurssitarjonnan ylläpidon sekä muun kehittämistyön ohella. Asiakaspalautteiden perusteella kansalaisopiston opetustoimintaan oltiin vuonna 2025 erittäin tyytyväisiä. Tyytyväisyyskyselyssä opiskelijoiden arvosana oli 4,6 (asteikko 1–5).

## Talous

Kansalaisopiston talous toteutui talousarviota 1 009 € heikommin ja toimintakatteen toteuma oli 102,9 %.

## Kirjasto

Joensuun kaupungin talouden tasapainottamistoimenpiteet näkyivät Polvijärven kirjaston henkilökunnan vähenemisenä, mikä vaikutti palveluajan vähenemiseen ja omatoimijalan lisääntymiseen. Uudet palveluajat astuivat voimaan Polvijärvellä 1.5.2025. Tällä oli vaikutusta varsinkin kävijöihin: kävijämäärä väheni 8 % ja kävijöitä oli 27 194. Lainamäärä sen sijaan oli hienoisessa nousussa noin prosentin verran edellisvuoteen verrattuna ja lainoja oli 45 770.

Polvijärvellä jatkui aktiivinen käyttäjäkoulutusten ja tapahtumien pitäminen. Uutena kokeiluna oli muun muassa Silent book club -lukupiirejä ja D&D peli-ilta (fantasia-aiheinen roolipeli). Silent book club -lukupiirin kokoontumisten aluksi tullaan yhteen, hörpätään teetä ja samalla rupatellaan (jos rupatteluttaa, mutta ei ole mikään pakko) noin puoli tuntia esimerkiksi kirjoista, joita aiotaan lukea. Tämän jälkeen alkaa hiljainen lukutunti, jonka aikana luetaan kukin valitsemaansa kirjaa hiljaa yksin – mutta yhdessä. Kirjasto osallistui myös Polvijärvi-päiville pitämällä pop-up kirjastoa ja esittelemällä samalla kirjaston palveluita. Sotkuman puolella kirjastoauto Ketunlenkki käy säännöllisesti ja varsinkin koulu- ja päiväkotit käyttävät auton palveluita vilkkaasti.

## Talous

Kirjaston toimintakatteen toteuma oli 96,0 % ja talous toteutui 7 479 € talousarviossa ennakoitua paremmin seutukirjaston maksuosuuden jäätyä alle arvioidun.

## Musiikkiopisto

Keski-Karjalan musiikkiopistossa mukana oleva kunnat ovat Heinävesi, Kitee, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä ja vastuukuntana toimiva Tohmajärvi. Musiikkiopisto järjestää ja tuottaa laadukasta musiikin ja tanssin tavoitteellista opetustoimintaa pääasiassa sopimuskuntien lapsille ja nuorille, sekä vapaiden paikkojen puitteissa aikuisille. Erikoistumisalueita ovat taidemusiikki, bändi-/yhtyeopetus, pop/rock/jazz-musiikkiopetus, kansanmusiikki ja tanssin opetus.

Musiikkiopiston perussopimuksen päivitys hyväksyttiin Polvijärven valtuustossa 10.6.2025. Polvijärven kunnalla on musiikkiopistossa 40 opiskelijapaikkaa. Polvijärvellä opetusta annetaan useissa eri instrumenteissa, pää- ja sivuaineina. Opetussuunnitelman mukaisesti opetusta annetaan musiikin hahmotusryhmissä, bändeissä ja muissa pienyhtyeissä.

Polvijärven kunta teki lahjoituksen keväällä 2025 musiikkiopiston käyttö- ja stipendirahastoon, josta jaettiin stipendejä kuudelle polvijärveläiselle oppilaalle.

## **Talous**

Toimintakulut olivat 49 513 € ja summa on 10 675 € alle talousarvion. Vastuukuntana toimiva Tohmajärvi ei ole toimittanut vielä loppulaskutustietoja vuodelta 2025.

## **Vapaa-aikapalvelut: liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut**

Vapaa-aikapalveluiden keskeisenä tehtävänä on ylläpitää ja edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tarjoamalla monipuolisia liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalveluita. Kunnan vapaa-aikapalvelut järjestävät tapahtumia ja tilaisuuksia pienen kunnan mittakaavalla ja pienellä budjetilla hankerahoituksia hyödyntäen.

Nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto organisoivat paljon erilaisia toimintoja ja tapahtumia kuntalaisille huomioiden eri ikäluokat. Vapaa-aikapalvelut tekevät intensiivistä ja saumatonta yhteistyötä nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa.

## **Tulosalueen tavoitteet vuodelle 2025**

- Polvijärven kuntastrategiassa korostetaan yhdessä tekemistä, yhteen hiileen puhaltamista ja yhteisöllisyyttä. Strategian mukaisesti vapaa-aikapalveluiden kokonaisuudessa kiinnitetään huomio toiminnallisen sisällön tuottamiseen, yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen. Palvelukokonaisuus tukee kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kunnan hyvinvointisuunnitelman yhtenä tavoitteena on aktiivinen, hyvinvoiva ja osallistuva ikäihminen. Tähän haasteeseen olemme vastanneet olemalla mukana Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen - hanketoiminnoissa ja huomioimalla asian vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnoissa.

Vapaa-aikapalveluiden kokonaisuus kattaa monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointia edistävät toiminnot: liikunnan, kulttuurin ja nuorisopalvelun toiminnot. Vapaa-aikapalvelujen prosesseissa painotamme monipuolisuutta ja laaja-alaisuutta huomioiden kaikenikäiset kuntalaiset. Vastaamme kuntalaisten harraste- ja vapaa-ajan toimintaa koskeviin tarpeisiin pienen kunnan mittakaavalla ja hankerahoituksilla. Järjestämme ja organisoimme monipuolista ohjattua toimintaa eri ikäryhmille. Palveluiden järjestämisessä korostuvat asiakaslähtöisyys ja ikäryhmittäinen kohdentaminen.

### **• Vuosiavustukset**

Vuosiavustuksia on haettu sekä sähköisellä lomakkeella [miunpalvelut.fi/polvijarvi](http://miunpalvelut.fi/polvijarvi) että paperilomakkeella. Vuosiavustuksia jaettiin tukemaan liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimintaryhmien toimintaa. Vuosiavustuksia on ollut jaettavana 30 000 euroa.

### **• Vuoden palkitut**

Vuoden kulttuuri-, urheilu- ja vapaaehtoistyön palkitsemisperiaatteita päivitettiin hyvinvointilautakunnan kokouksessa tammikuussa. Oleellisin muutos kosketti veteraanikisoissa menestyneiden palkitsemista. Veteraanisarjan kisoissa menestyneitä muistamme rahapalkinnon sijasta kunniakirjalla.

## **Talous**

Taloudellinen tulos oli 5 601 € talousarviossa ennakoitua parempi ja toimintakatteen toteuma oli 98 %. Toimintakulut alittuivat 5 820 € henkilöstökulujen (4 395 €) ja palveluiden ostojen (1 212 €) alittumisen myötä.

## **Liikuntapalvelut/Liikuntapaikat**

Vuonna 2025 sisäliikuntapaikkojen salivuorot ovat olleet tehokkaalla käytöllä. Salivuorojen aktiivisimpia käyttäjiä ovat urheiluseurat ja Joensuun seudun kansalaisopisto.

**Salivuoromaksut** tulivat voimaan 1. syyskuuta 2025 alkaen. Salivuoromaksujen käyttöön ottaminen on vähentänyt jonkin verran yksityishenkilöiden vuorovarauksia. Sulkapallovuoroja haettiin hieman vähemmän kuin viime vuonna.

**Esteetön liikuntatila**, Kuntokammari, aloitti toimintansa maaliskuussa. Avajaisia vietimme huhtikuussa. Esteetön liikuntatila on varustettu niin, että se mahdollistaa liikkumisen ja kuntoilun kaikille, myös liikuntarajoitteisille. Kuntokammariin on esteetön sisäänpääsy.

**Ulkoliikuntapaikkavarauksia**, urheilukenttää ja lähiliikuntapaikkaa, tekivät eniten paikalliset urheiluseurat. **Lähiliikuntapaikkaa** käyttivät ahkerasti sekä urheiluseurat että kunnan asukkaat. Myös perheet ovat löytäneet lähiliikuntapaikan tarjoamat mahdollisuudet liikunnallisen vapaa-ajan viettoon.

**Kuntoportaiden** käyttöaste on hieman alhainen. Joensuun seudun kansalaisopiston järjestämä kuntoporraskiertue rantautui myös Polvijärvelle. Kiertue antoi paljon erilaisia vaihtoehtoja kuntoportaiden käyttöön.

Urheilukentän peruskorjaus valmistui lokakuun lopussa 2024 ja avajaisia vietimme 24. toukokuuta 2025.

Syksyllä saimme nauttia ulkokuntosalilaitteista, jotka elinympäristöpalvelut asensivat pitkän ja odotetun tauon jälkeen. Ulkokuntosalilaitteet olivat poissa käytöstä Metsätähden rakennustyömaan vuoksi.

### **Matalan kynnyksen liikuntaryhmät**

Matalan kynnyksen liikuntaryhmät ovat suunnattu kaikille kuntotasosta, iästä tai aiemmasta kokemuksesta riippumatta. Niiden tavoitteena on madaltaa osallistumisen esteitä – kuten motivaation puutetta, ajan puutetta tai taloudellisia syitä – ja tehdä aloittamisesta mahdollisimman vaivatonta ilman suorituspaineita. Ryhmät ovat edullisia tai maksuttomia.

### **Meidän ryhmämme:**

- Vesijumppa (Outokummun kaupungin uimahalli – kuljetus)
- Voima- ja tasapainojumppa, vapaa-aikatalo
- Tuolijumppat vapaa-aikatalolla ja Koivikon Pirtissä (liikuntaneuvoja)
- Tuolijumppa Koivikon Pirtissä (vertaisohjattu)
- Boccia-ryhmät, 2 kpl (vertaisohjattu), a-sali
- Saanko luvan -lavatanssiryhmä (vertaisohjattu), a-Sali
- Liikkuva minä -opintopiiri yhteistyössä Joensuu seudun kansalaisopiston kanssa, Touhula.

### **Verkostoyhteistyökumppanit**

Paikalliset järjestöt, yhdistykset ja urheiluseurat, Pohjois-Karjalan Liikunta ry, Pohjois-Karjalan Kansanterveyden keskus, aluehallintovirasto, Outokummun kaupunki, Ikäinstituutti/Ikiliikkuja, Liikkuva aikuinen –ohjelma, Siun sote/Pohjois-Karjalan hyvinvointialue (elintapaverkosto yhteistyö), terveyskeskus, Joensuun seudun kansalaisopisto, PääSport, seurakunta ja kirjasto.

### **Elintapaverkosto**

Elintapaverkostossa suunnitellaan ja kehitetään kunnan, Siun soten, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden yhdyspintatyötä. Yksi tärkeimmistä kehittämisstrategioista on liikuntaneuvonnan palveluketjun kehittäminen ja organisointi ja sen sujuvat käytänteet. Verkosto kokoontuu neljä kertaa vuodessa.

### **Liikuntaviranhaltijoiden työryhmä**

Polvijärvi on mukana mm. Pohjois-Karjalan liikuntaviranhaltijoiden yhteisessä työryhmässä, jota koordinoi Pohjois-Karjalan Kansanterveyden keskus.

### **Kulttuuripalvelut**

Pienen kunnan voimavarana on ollut vahva verkostoituminen eri kulttuurituottajien ja -toimijoiden kanssa: Joensuun seudun kansalaisopisto, kirjasto, kouluyhteistyö, Pohjois-Karjalan lasten kulttuuriverkosto (kulttuuritarjontaa eskareista lukiolaisiin) on erittäin tärkeä yhteistyökumppanimme, Kulttuuri Itää-hanke/kuntien kulttuuritoiminnan kehittämistehtävä Itä-Suomessa. Oheinen hanke päättyi vuoden 2025 loppuun.

| Tapahtuma                               | Osallistujamäärä |
|-----------------------------------------|------------------|
| Vuoden palkitut 2024                    | 60               |
| Teatteri Sotta-Pyttynen teatteriesitys  | 260              |
| Laulu ystävälle -karaoke                | 70               |
| Sirkus Supiainen                        | 30               |
| Piuttun Pojat                           | 30 Metsätähti    |
| Pauliina Piraatti teatteriesitys        | 300              |
| Kylmää kyytiä teatteriesitys            | 60               |
| Kuuma Kollektiivi esitys/Tulikarnevaali | 100              |
| Circus Simon: We are the champions      | 168              |
| Konsertti Joensuun Carelia-salissa      | 55               |
| Itsenäisyyspäivän juhla                 | 80               |

Kulttuuripalvelut organisoivat myös perinteiset juhlatilaisuudet: itsenäisyyspäiväjuhla, veteraanipäivä ja kaatuneitten muistopäivä.

### Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut ovat nuoriso-ohjaajan organisoimaa tavoitteellista toimintaa, jonka suunnitteluun ja toteutukseen nuoret, nuorisovaltuusto ja laaja yhteistyöverkosto osallistuvat.

### Nuorisopalvelujen toiminnot

#### Avoim nuorisotyö

- Nuorisoklubi Pulun avoin nuorisotyö
- Sotkuman koulun avoin nuorisotyö
- Loma-aikojen ja sesonkien aktiviteetit

#### Kesis päiväleirit

- Sotkuman kesäleirit 2 viikkoa
- Kyläkesis 2 viikkoa

#### Kansainvälinen nuorisotyö

- Nuorisovaihtoleiri Latvian Siguldan kunnassa (Erasmus+ -hankerahoitus).
- Nuoriso-ohjaajan yhdenvertaisuuskoulutusmatka Saksan Schleswig-Holsteinin osavaltioon (Erasmus+ -hankerahoitus).

#### Nuorisovaltuusto

- Nuorisovaltuustolla on edustus kunnanvaltuustossa ja hyvinvointilautakunnassa. Kokouksissa jäsenellä on puhe- ja läsnäolo-oikeus.
- P-K Pride viikon tapahtumat
- Leffamarathon
- Äänentoistojärjestelmän hankinta.
- Nuva ollut mukana polvijärven 150. vuosijuhlan suunnittelussa
- Maakunnallisen nuvan edustus

#### Raven cave lauta-, figuuri- ja korttipelikerho

- Kerho sai nuoriso-leader rahoitusta MTG keräilykorttipeliturnauksen järjestämiseen 300 €
- Kerho kokoontuu Nuorisoklubi Pulussa virallisesti keskiviikkoisin ja torstaisin

#### Verkostotyö

- AVI:n järjestämät kunta ja aluetapaamiset
- Must- verkosto (musiikkia nuorisotyössä hyödyntävät toimijat)
- Liikenneturvallisuusverkosto
- EPT- verkostot
- Kansainväliset verkostot

- Digitaalisen nuorisotyön yhteistyö Nurmeksens nuorisotyön, sekä Euroopan Interreg- rahoituksen rahoittaman Inno GS- hankkeen kanssa
- Seurakuntayhteistyö
- Kouluyhteistyö, oppilashuoltoryhmä
- Nuorten palvelut-, ohjaus- ja tukiverkosto (Pave)
- Seta

#### **Ehkäisevä päihdetyö**

- Verkostotyö, kampanjat, sesongit
- Päihdevalistus yhteistyössä oppilashuoltoryhmän kanssa
- Päihdeettömät tapahtumat ja tilat
- Avoimen nuorisotyön kohtaaminen, sekä tutkitun tiedon välittäminen nuorille

#### **Koulunuorisotyö**

- Nuokkisvälkä välituntitoiminta viikottain Ti-Pe
- Päihdepajat yhteistyössä oppilashuollon kanssa (Sotkuma, kylä)
- 

#### **Nuorten kesätyöt**

- Kesätyöprosessin ohjaus nuorille yhteistyössä vapaa-aikapalvelujen sekä etsivän nuorisotyön kanssa
- Yksilöohjaus ja neuvontatyö
- Sopimuksien kirjoittaminen
- 

#### **Digitaalinen nuorisotyö**

- Nuoriso-ohjaajan VR/AI koulutus Hyvärilässä. Rahoittajana
- Pohjois-Karjalan diginuokkarin perustaminen discord yhteisöpalveluun Yhteistyössä Nurmeksens nuorisotoimen kanssa.
- Digitaalinen viestintä, some

#### **Yksilöohjaus**

- Etsivä nuorisotyö ostopalveluna

#### **Vapaa-aikapalveluiden hankkeet**

##### **Hankeavustus lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan**

Tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten maksuttomia harrastusmahdollisuuksia. Meillä hankerahoituksella on katettu lasten neljän viikon kesäpäiväleiritoimintaa.

##### **Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset**

###### **Vipinää Töppösiin -hanke (2025)**

Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset hankkeen kuntarahoitusosuus, Vipinää Töppösiin on sisällytynyt vapaa-aikapalveluiden talousarvioon.

Liikunnallisen elämäntavan kehittämisavustuksella tuetaan eri ikä- ja väestöryhmiin kohdistuvia terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan paikallisia kehittämishankkeita, joiden avulla lisätään väestön liikuntaa liikuntasuosittelun mukaisesti ja liikunnallisen elämäntavan omaksumista osaksi arkea. Hankerahoituksen tavoitteena on lisätä liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta koko elämänsä aikana, erityisesti vähän liikkuvien keskuudessa.

Hankerahoituksen kohderyhmänä ikäihmiset ja työikäiset.

Meille vuosi 2025 oli viimeinen Vipinää Töppösiin -hankehakuvuosi. Myös hankehaun sisältö muuttui siten, ettei hankerahoitusta voinut hakea liikuntaneuvonnan kehittämiseen.

Hankerahoituksen suuntasimme kattamaan vesijumppakuljetuksia Outokummun kaupungin uimahalliin kerran viikossa, Voima- ja tasapainojumpan ohjauskuluihin ja kuntoiluvälinehankintoihin Kuntokammariin.

## **Suomi liikkeelle- ohjelman kehittämisavustukset liikuntaneuvontaan**

### **Outokumpu - Polvijärvi -yhteishanke (2025–2027)**

Suomi liikkeelle –ohjelmalla edistetään liikkuvan arjen valintoja ja että kuntalaiset tarttuvat liikkumisen mahdollisuuksiin.

Outokumpu - Polvijärvi liikuntaneuvonta hanke keskittyy ikäihmisten ja työikäisten liikuntaneuvonnan kehittämiseen kuntayhteistyöllä.

Tällä hankekaudella olemme tehneet yhteistyötä Ikäinstituutin organisoiman Voimaa vanhuuteen ohjelman kanssa. Olemme keskittyneet ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kokeilemalla VoiTas (voima- ja tasapaino) -ryhmiä sekä viestimällä aktiivisesti voima- ja tasapainoharjoittelun merkityksestä ikääntyneen toimintakyvyn ylläpidossa. Olemme tavoittaneet liikuntaneuvontaan ikäihmisiä, jotka asuvat itsenäisesti, mutta toimintakyky on heikentynyt ja liikunta on terveyden edistämisen kannalta liian vähäistä.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö palvelupolun selkeyttämiseksi on vielä kesken ja se on yhtenä painopisteenä hankekauden aikana. Kuluneella kaudella olemme vahvistaneet verkostoitumista, viestintää ja liikuntaneuvonnan palvelun esiin nostamista sekä liikuntaneuvonnan palveluketjun ja asiakaslähtöisten toimintatapojen kehittämistä.

Liikuntaneuvonnan asiakkuuksia oli Polvijärvellä 24.

### **Yhteistyötahot**

Outokumpu-Polvijärvi seurakunta, HVA työllisyyspalvelut, kotouttamispalvelut, HVA sote-keskus ja terveysasema, paikalliset yhdistykset (Reuma- ja tules, Sydänyhdistys, Länsi-Karjalan retkeilijät, Pohjois-Karjalan liikunta ry), eri neuvostot kuten vanhus- ja vammaisneuvosto, Voimaa vanhuuteen verkosto (Ikäinstituutti), Suomi liikkeelle -verkosto.

### **Voimaa vanhuuteen -hanke (2025–2027)**

Pohjois-Karjalassa ohjelma toteutetaan vuosina 2025–2027. Voimaa vanhuuteen –ohjelmassa on mukana Pohjois-Karjalan Hyvinvointialue. Polvijärvi on mukana Ikäinstituutin mentoroimassa hankkeessa yhtenä pohjoiskarjalaisena kuntana.

VV-hanke on Ikäinstituutin koordinoima ohjelma, joka edistää kotona asuvien, toimintakyvyltään heikentyneiden (75+) ikäihmisten itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Ohjelmassa kehitetään kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueiden yhteistyötä, lisätään voima- ja tasapainoharjoittelua sekä ulkoilua.

Ohjelmassa ovat mukana Siun sote, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue sekä Pohjois-Karjalan kunnat ja järjestöt. Tavoitteenamme on kehittää yhteisiä toimintatapoja ja lisätä liikkumismahdollisuuksia ikäihmisille sekä tiivistää kuntien, järjestöjen sekä hyvinvointialueen yhdyspintatyötä. Ohjelmassa kehitetään kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä, voima- ja tasapainoharjoittelua sekä liikuntaneuvontaa.

Hankevuoden aikana: olemme saaneet lisää volyymia liikuntaneuvontaan, organisoineet voima- ja tasapainoryhmiä Kuntokammarissa, järjestäneet terveysliikunnan merkeissä kuntotestejä ja kehonkoostumusmittauksia, esittäneet arkiliikuntaan ja ravintoon liittyviä webinaareja, suunnitelleet vertaisohjaaja- ja ulkoiluystäväkoulutuksia yhteistyössä Outokummun kaupungin kanssa.

### **ARVI-hanke (2025–2027) Arvokas arki ikämiehille -hanke**

Hankkeessa tehdään etsivää ikämiestyötä sekä kehitetään, levitetään ja juurrutetaan ikämiestyön Velmut-toimintamallia. Rahoituksena ARVI-hanke saa STEAn IkäVoimaa -ohjelmasta (2025–2027). Polvijärven ryhmä kokoontuu Koivikon Pirtissä. Ryhmän ohjaajana on hankkeen yhteisökehittäjä. Polvijärven kunnan yhdyshenkilönä toimii vapaa-aikakoordinaattori.

**Vanhus- ja vammaisneuvosto**

Neuvosto on kokoontunut vuoden aikana seitsemän kertaa, joista uudella kokoonpanolla kolme kertaa. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston ajankohtaiset asiat on käsitelty jokaisessa kokouksessa. Vanhus- ja vammaisneuvostolla on edustus elinympäristölautakunnassa, hyvinvointilautakunnassa ja kunnanvaltuustossa.

Vanhus- ja vammaisneuvosto on järjestänyt paljon erilaista ikäihmisille suunnattuja maksuttomia liikunta- ja kulttuuritoimintoja yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden ja eri verkostoyhteistyökumppaneiden kanssa. Vuonna 2025 toteutettiin ikäihmisille suunnatut kampanjat: Ikiliikkuja viikko, Vanhusten viikko, Vie vanhus ulos- kampanja, Ikäihmisten valtakunnallinen ulkoilupäivä, Ikäihmisten terveystapaaminen Areenalla, Kaatumiset kuriin -kampanja sekä Ulkoilusta voimaa -kampanja.